

K PŘÍPRAVĚ VELITELŮ A ŠTÁBŮ

Příprava velitelů a štábů je jednou z rozhodujících oblastí, která ovlivňuje vysoký stupeň bojové připravenosti ČSLA. V článku zobecním některé dobré zkušenosti z jejího konání a poukáží na možné rezervy v jednotlivých formách i na možnosti jejich účelnějšího využití.

Vědeckotechnický rozvoj ovlivňuje dynamický vývoj nejmodernější bojové techniky a zbraňových systémů. Časy od zaujetí palebných postavení k odpálení raket s jadernou náplní se stále zkracují. Rychlosti a možnosti bojových letounů, raketových pozemních i kosmických prostředků jsou vyšší, do popředí se dostávají prostředky radioelektronického boje, které v případě jejich použití znemožňují nebo ztěžují dosavadní systém velení na všech stupních. Nový přístup vyžadují otázky účinného boje s protitankovými vysoce přesnými prostředky nepřítel; konkrétní propočty bojových možností potvrzují, že prolamování předního okraje obrany nepřítel tankovými uskupeními může být v některých případech riskantní.

Tyto skutečnosti se odrážejí jako zpětná vazba v operačním umění a taktice. I zde platí zásada, že vítězit může jedině ten, kdo je lépe připraven. Na jedné straně zavedením nové bojové techniky do vojsk, nebo technického prostředku na štáby se v určitém směru ušetří práce — zvýší efekt. Na druhé straně si ale tato opatření vždy vynucují vyšší znalosti (kvalifikaci) obsluh nebo celých kolektivů i štábů.

Mohl by vzniknout názor, že vzhledem k vyšším požadavkům je nutné věnovat více času přípravě velitelů a štábů. Účelnější však je, podle mého názoru, efektivněji využívat dosavadních forem přípravy velitelů a štábů i doby jejich trvání, tak jak je stanovena Kalendářním plánem opatření ČSLA na výcvikový rok.

K formám přípravy generálů, důstojníků a praporčíků

Velitelská shromáždění jsou nejosvědčenější a nejefektivnější formou přípravy generálů a důstojníků. Slouží k rychlému rozšíření a objasnění nejnovějších teoretických otázek, které je nařízeno procvičit se štáby nebo i s vojsky v prů-

běhu výcvikového roku. Stalo se již dobrou tradicí, že při velitelském shromáždění u ministerstva národní obrany přednášejí nejnovější poznatky sovětské vojenské vědy lektori generálního štábu a akademie generálního štábu Sovětské armády. Tím jsme dosáhli jednoty názorů na vedení operace a boje i na jejich nejnovější zvláštnosti uplatňované v rámci armád Varšavské smlouvy. Znalost těchto zásad přispěla k dobrému hodnocení všech štábů ČSLA, které se zúčastnily spojeneckých cvičení v posledních letech.

Jsem toho názoru, že velitelská shromáždění mají již tradičně dobrou úroveň. Velitelé jednotlivých stupňů osobně řídí rozhodující zaměstnání a bezprostředně učí své podřízené. Bylo by žádoucí více učit velitele a náčelníky přednášet závěry ze situace a návrhy v průběhu válečných her nebo VŠC na mapách při velitelských shromážděních. To by pak šetřilo čas při operačních a taktických cvičeních v terénu.

Při tvorbě programu velitelských shromáždění nemají vždy rozhodující úlohu příslušní velitelé. I přesto, že základní téma stanovené nadřízeným je zachováno, myslím, že by bylo nutné vycházet ze skutečné úrovně znalostí účastníků shromáždění a učit je tomu, co potřebují. Stává se, že program velitelského shromáždění je někdy sestavován šablonovitě a tím jsou pak některá zaměstnání jen formální, bezúčelná.

Velitelská příprava je základní formou přípravy generálů, důstojníků a praporčíků štábů, kteří se nezúčastňují velitelského shromáždění u nadřízeného velení. S veliteli praporů (oddílů) a nižších stupňů velení je navíc organizována metodická příprava k dosažení vyšší kvality jejich připravenosti pro výcvik vojsk. Velitelská příprava je často svým názvem nesprávně používána jako všezahrnující obecný název přípravy velitelů a štábů. Neoddělitelnou součástí této přípravy je marxisticko-leninská příprava, kterou zpravidla uskutečňujeme první den velitelské přípravy v každém měsíci. Za zmínku stojí **odborná část** velitelské přípravy. Na některých štábech, jak potvrzují zkušenosti, má i tato druhá část, zásluhou náčelníků štábů, správ a oddělení, dobrou úroveň. Přesto je to jedna z forem, kde jsou značné rezervy. Málo ovlivňují, svou osobní účastí, velitelskou přípravu funkcionáři, kteří se zúčastňují velitelského shromáždění. Jen výjimečně jsou organizována zaměstnání se speciálním zaměřením po odbornostech. Účast je narušována odvoláváním jednotlivců k plnění tzv. „neodkladných úkolů“, některá zaměstnání vedou důstojníci, kteří nemohou nahradit osobní řízení zaměstnání náčelníkem (velitelem). Při sestavování programu této formy přípravy je malá pozornost věnována potřebám účastníků zaměstnání (jsou zařazovány i takové přednášky, které přinášejí jen malý efekt).

Bylo by účelné, a je to v našich silách, tyto slabé stránky velitelské přípravy odstranit a promyšlenou přípravou i důslednějším organizačním zabezpečením maximálně využít plánovaný čas ke zvyšování znalostí všech jejich účastníků. Vycházíme-li z toho, že náplň odborné velitelské přípravy zabezpečují nejlépe připravení pracovníci štábů, pak by i její provádění mělo této skutečnosti odpovídat. Ze zkušeností vyplývá, že v mnoha případech by bylo možné změnit i metody velitelské přípravy. Např. při přípravě na některá rozhodující zaměstnání v roce je možné její účastníky rozdělit po skupinách tak, aby se každý připravoval k výkonu funkce, ve které bude cvičit atd. Možných forem velitelské přípravy by bylo nespočet množství. Jde však o to, abychom každého školili v tom, co potřebuje pro svoji praxi a viděl účelnost zaměstnání. Již v plá-

nech by se měly vytvářet lepší podmínky pro realizaci potřeb jednotlivých velitelů a náčelníků směrem k přípravě svých podřízených. Ve své podstatě by velitelská příprava měla být vzorem ostatním formám přípravy velitelů a štábů.

Samostatné studium je, podle mého názoru, nedoceněnou formou přípravy generálů, důstojníků a praporčíků. Bylo by nesprávné dělat závěry, že se málo studuje anebo nestuduje vůbec. Skutečnosti však potvrzují nepravdivost studia. Na jedné straně se vyskytují názory, že některé materiály, které jsou přednášeny na velitelské přípravě, by stačilo individuálně prostudovat a na druhé straně čas stanovený ke studiu není efektivně využit. Optimální by bylo, plně podle stanovených úkolů a individuální potřeby generálů a důstojníků využívat plánem určený čas ke studiu a soustavně si osvojoval nejnovější poznatky vojenské vědy, které aplikovat v každodenní praxi. Co studovat, musí každý vědět sám. Přesto však je nutné, aby přímí náčelníci schvalovali plány studia svých podřízených a jejich studium ovlivňovali a kontrolovali.

K formám přípravy štábů

Štábní nácviky jsou vysoce efektivní formou, kterou vojska nejvíce používají. Štáby mají dobré zkušenosti s jejich přípravou i řízením. Jak potvrzují zkušenosti, méně je používána forma štábního nácviku bez výjezdu, po odděleních nebo po skupinách. Při tomto nácviku je nejvhodnější učit jednotlivce i kolektivy zpracovávat grafické i písemné dokumenty, příspěvky do návrhů, přednášení závěrů ze situace i další úkoly spojené s přípravou a vedením operace (boje). To má zvláštní význam pro nové pracovníky štábů.

Málo jsou také využívány štábní nácviky v terénu k zdokonalení velení na pojítkách. Zejména v současné době, při zavedení obrněných transportérů ke zvýšení mobility míst velení, je velmi účelné, aby každý pracovník osádky byl výtečně vycvičen, schopen rychle a v omezeném prostoru splnit všechny úkoly, včetně znalostí organizace spojení.

Válečné hry využíváme ke zdokonalení přípravy štábů v některých zásadních druzích operační (bojové) činnosti. Je to forma zvláště vhodná a účinná při zdokonalování cvičících v přednášení závěrů ze situace a návrhů, zpracovávání dokumentů i ke sladění metodiky práce štábu.

V posledních letech jsme málo organizovali dvoustranné válečné hry. Tato cvičení umožňují srovnávat rozhodnutí jednotlivých velitelů a při promyšleném řízení jsou značně poučná. Nutí, aby cvičící odpovědně řešili jednotlivé situace a podněcují je k maximálnímu vypětí ve snaze být lepší než druhá strana. Jsem toho názoru, že by stálo za úvahy, podle možností a cílů cvičení, dvoustranné válečné hry více využívat ke zdokonalení přípravy štábů.

Letučky jsou vhodnou formou k prověření jednotlivců, kolektivů i celých štábů. Východní materiál k řešení letučky může být velmi rámcový a nenáročný na přípravu. Má-li však letučka řešit operační (taktickou) situaci, musí být vždy jako podklad k jejímu řešení zpracována výchozí situace na mapě (oleátě), námět, který by měl obsahovat i úkol nadřízeného a úkoly cvičících.

To jsou jen některé názory na používané základní formy v přípravě generálů, důstojníků a štábů. Výrazné zvyšování požadavků na jejich připravenost

je plně odpodstatněné, protože bez soustavného působení na vysokou profesionální připravenosti velitelů a štábů je vedení operace a boje v současných podmínkách nemyslitelné. Je aktuální této otázce věnovat zvýšenou pozornost a podle možností ji aktivně řešit. Učit se musíme trvale a všichni, jak zpracovatelé, tak řídicí zaměstnání i jeho účastníci. Jde jen o to, plánem **stanovený čas pro jednotlivé formy přípravy dovedně využít** a každý podle svých možností, funkčního zařazení a připravenosti **přispět k jejich zkvalitnění**.